ЦИЈЕНА 2.— ДИНАРА

Поштарина плаћена у готовом

Глас

»ГЛАС« излази једанпут недјељно. Мјесечна претплата за Бања Луку и унутрашњост стоји Дин 9.-, тромјесечна Дин 27.-, полугодишња Дин 54.-, годишња Дин 108.-. — Редакција и администрација: Бања Лука, ул. Ђуре Пуцара - Старог, бр. 9/I спрат. Главни и одговорни уредник Смиља Зарић. Телефон бр. 358, број чек. рач. код Привредне банке 75-404200. — Штампарија »Глас« Б. Лука

ИЗДАЈЕ СРЕСКИ и ГРАДСКИ ОДБОР НФ-а БАЊА ЛУКА

GODINA V. | БАЊА ЛУКА, 28 новембар 1947 г. | Број 48 (128)

29 новембар дан Републике

Свој највећи празник, 29 новембар, прослављају наши народи као празник који обиљежава стварање наше нове државе, какву су вијековима желили и за коју су дали безбројој жртава. Историјске одлуке II засједања АВНОЈ-а, 29 новембра 1943 године, претстављају прекретницу у историји наших народа, оне претстављају темељ наше организације наше нове државе, оне јасно означавају циљеве ради којих су наши народи пошли у борбу. За даљи развитак ослободилачке борбе, за стварање нове Југославије, као и за учвршћење њеног положаја и угледа у цијелом свијету, доношење ових историјских одлука било је од неоцјењивог значаја. Тог историјског дана наши народи су се преко својих претставника у Јајцу, изјаснили да се наша нова држава изграђује на темељима социјалне правде и националне равноправности. Борећи се против окупатора и његових сарадника, а за остварење нове, истински народне и демократске државе, наши народи су бриса ли све оно што је уносило раздор, што је разједињавало и тако пошли новим путем у праведнију и бољу будућност. Знајући да је монархија са Петром II Карађорђевићем у старој Југославији сијала мржњу и раздор међу нашим народима, знајући да је она са своје експлоататорске власти ометала напредак и слободу наших народа, претставници народа у Јајцу изјаснили су се против њиховог повратка у нашу земљу до ослобођења. Кроз Народно - ослободилачку борбу народу је постало јасно да је монархија најогорченији непријатељ народа и да ће своје демократске тежње остварити у републиканском уређењу снажне државне заједнице. Историјском одлуком II засједања АВНОЈ-а о федеративном уређењу наше земље, на коме ће се темељити цјелокупан државни живот нове Југославије, још јаче је учвршћено братство и јединство наших народа, највећа тековина Народноослободилачке борбе. Овом одлуком за увијек је потврђена равноправност наших народа, за коју су у борби дате многе заједничке жртве. Остварење те одлуке значило је побједу над онима који су од Југославије хтјели да направе нову тамницу народа и зато су народи Југославије, послије доношења те одлуке још одлучније пошли у борбу за осигурање срећне будућности у равноправности, јединству и братству. Потврђујући ове одлуке II засједања АВНОЈ-а Уставотворна скупштина је 29 новембра 1945 године дала законски облик једном новом државном и друштвеном поретку, изграђеном и створеном лијеве крви. Потврђена је одлука о свргавању монархије у нашу земљу. 29 новембра 1945 године постављен је камен темељац државног уређења нове Југославије на коме наш народ зидају себи тј. ову државну заједницу која је најбоља гаранција срећније будућности свих наших народа, чувар мира на Балкану и земља која ужива огроман углед код цијелог слободољубивог човјечанства. Кроз борбу је створена и у Уставотворној скупштини 29 новембра 1945 године озаконљена наша нова ФНРЈ, вјековна жеља наших народа. Народ је створио кроз борбу, кроз патње и безбројне жртве, а изграђује је и подиже из ратне пустоши кроз

радни херојизам. Огроман радни, стваралачки полет наших народа, жар наше омладине и пожртвованост свих наших трудбеника најрјечитије говоре како народ ради у своју слободну земљу гдје нема израбљивача, гдје је власт у рукама народа. За веома кратко вријеме учињено је много, више но и у једној другој земљи, осим Совјетског Савеза. Успостављен је саобраћај, изграђени порушени мостови, жељезнице, ријечни и поморски транспорт, већи дио наших порушених села и градова обновљен, многе фабрике подигнуте, поправљене и оспособљене за рад. Прокопани многи канали, изграђене двије омладинске пруге, најљепши поклони наше омладине другу Титу и народу.

У нашој новој земљи народ је, држећи власт у својим рукама, извршио демократски преображај у нашој земљи. Проведена је аграрна реформа и земља је предата селаку, чиме је ликвидирана велепосједничка класа, затим национализована је крупна индустрија и банке, конфискована имовина издајника те тако поткопане позиције израбљивача и страних империјалиста. Овим промјенама ударени су чврсти темељи државној опћенародној својини и створен нов тип државе — народна република. Све је ово осигурало слободу од империјализма и дало темеље за изградњу социјализма у нашој земљи. Наша земља пошла је новим путем истинске демократије, као и низ других земаља средње Европе, чији развој покушава да спријечи агресивни, незаситљиви империјализам, оживљавањем фашизма, а да би сачувао своје постојеће позиције и освојио нове. Својим свакодневним клеветама против држава демократије нападима на темеље новог демократског режима, мијешањем у унутрашње послове и помагањем антидржавних и антидемократских елемената у тим земљама они покушавају да створе економске потешкоће, да успоре развитак економике ових земаља, да омету њихову индустријализацију, да потконају темеље њихове независности и самосталности. Таквим својим радом амерички империјалисти жеље да поново успоставе власт империјализма у земљама нове демократије и да их поново потчине интересима америчког капитализма. Насупрот блоку империјалиста и антидемократа супротстављају се антиимперијалистичке и демократске снаге демократских земаља на чело са СССР-ом у одбрани независности и суверенитета свих европских народа који се не дају застрашити, уцјенити нити обманути лажним маневрима доларске дипломатије. Баш ове снаге антиимперијалистичке и демократске, толико су велике и значајне за мир да кроз упорност и чврстину у одбрани мира планови агресора морају претрпјети потпуни слом.

Напад на принцип суверенитета, тражење да се народи одрекну суверених права улази у планове поробљавања Европе, показује необузду експанзију америчког империјализма који безочно гази суверена права народа. Док су империјалистичке земље постале опасни непријатељи националне независности и самоопредјељења народа, Совјетски Савез, наша земља и друге земље нове демократије постале су сигуран ослонац у одбрани равноправности и националног самоопредјељења народа.

Да би остварили своје империјалистичке жеље империјалисти и ратни хушкачи проносе гласине о рату које разноси, шири и код нас она шачица реакционера која је остала у нашој земљи да би уњиели забуну у наш народ и омели га у изградњи земље, да би заплашили народе демократских земаља који теже за трајним миром и изградњом својих земаља. Свјестан циљева америчког империјализма наш народ не да се ничим заплашити, он наставља изградњу своје истински демократске Републике. Кроз испуњење задатака првог Петогодишњег плана наши народи настављају борбу за индустријализацију и електрификацију наше земље, за учвршћење економске независности наше нове Републике, створене на принципу истинске народне демократије. У испуњењу задатака из прве године нашег плана народи наше земље прослављају ове године 9 новембар — дан Републике.

Пилана у Горњем Шехеру код Бања Луке извршила произведени план 103 дана прије предвиђеног рока

Радни колектив пилане у Горњем Шехеру код Бања Луке и поред великих потешкоћа у раду, захваљујући упорном залагању успио је да овогодишњи производни задатак заврши 103 дана прије предвиђеног рока. Овај успјех постигнут је појачаним радом гатериста који су свакодневно пребацивали постављену норму за 85%. Да би се капацитет ове пилане која располаже са свега једним гатером искористио у пуној мјери, радници су у своје свог редовног рада успјели да сами сграде водену рижу за извлачење дрвеће грађе која се путем сплавова отпрема низ Врбас из шумских подручја Мањаче и Чемернице. Поред тога радници су ван свог радног времена израдили и насули прилазне путеве до пилане, омогућивши на тај начин редован довоз дрвеће грађе са стоваришта. У току ових радова извађено је из Врбаса и насуто на пут 85 кубних метара камена.

Rad Električnog preduzeća u Banjoj Luci

Da bi se povećao kapacitet gradskih elektrana koje ne mogu da zadovolje potrebe mjesne industrije, i uopšte gradskog stanovništva, Gradsko električno preduzeće u Banjoj Luci otpočelo je početkom ove godine izvođenje opsežnih radova na njihovom proširenju i pojačanju. U kaloričnoj elektrani Lauš koja raspolaže sa vrlo starim i istrošenim postrojenjima vrše se montažni radovi na agregatu jačine 400 KW koji će biti dovršeni u toku decembra. Osposobljavanjem ovog agregata radni učinak elektrane povećaće se prema sadašnjem za 48%, čime će se zadovoljiti najnužnije potrebe grada u električnoj energiji.

I pored nedostatka radne snage Šumsko gazdinstvo u Banjoj Luci izvršiće ovogodišnji proizvodni plan

U prvoj godini planskog rada šumsko gazdinstvo i pored velikih poteškoća koje su se naročito odrazile u pogledu nedostatka potrebnih tehničkih sredstava i alata, zatim radne snage, te i nedovoljno prostudiranim eksplotacionim područima, uspjelo je da uglavnom izvrši proizvodni zadatak u pojedinim sortimentima, a u nekima čak i da premaši. Tako je godišnji proizvodni plan u izradi jelove oblovine i drugih četinara do konca oktobra izvršen sa 96,11%, u izradi hrastovih trupova 89,33%, bukovog ogrijevnog drveta 62,91%, bukovog celuloznog drveta 167%, dok je plan izrade bukovih trupaca izvršen sa svega 58%. Razlog za podbacivanje plana u izradi bukovih trupaca i uopšte bukovine dolazi uglavnom zbog toga što je sječa bukovine vezana samo za zimsku sezonu, dok u licim mjesecima ovaj šumski produkt uopšte ne dolazi u obzir za intenzivnu eksploataciju.

U izvođenju transportnog plana gazdinstvo nailazi na velike poteškoće pošto se transportovanje oblovine do pokona najvećim dijelom obavlja kamionima od kojih je velik broj već dotrajao i u vrlo slabom stanju, tako da najveći dio transporta pada na teret šumskih željeznica. U režiji šumskog gazdinstva Banja Luka rade dvije šumske pruge: Banja Luka — Maslovare čili se kapacitet zbog malog broja lokomotiva i voznog parka iskorišćuje sa svega 40%. Kapacitet pruge Podkraci — Bos. Gradiška u pogledu transporta iskorišćen je u punoj mjeri, ali se i tu u veliko osjeća nedostatak voznog parka. Da bi se plan transporta odvijao što bolje i izvršio u predviđenom roku na obima pružama uvedene su dano-noćne radne smjene, tako da je njihov kapacitet iskorišćen do maksimuma.

Pitanju uvođenja normi na šumskim radilištima uprava gazdinstva nije posvetila punu pažnju smatrajući da je u izvršavanju plana pitanje normi od drugostepene važnosti i nije od naročitog značaja. Sa uvođenjem normi pokušano je samo u radovima na sječi, dok kod ostalih vrsta radova zbog slabog angažovanja sindikalnih podružnica kao i zbog nedostatka potrebne radne snage nije preduzimano uopšte ništa da se primjene, premda bi se time postigli daleko bolji rezultati u izvođenju plana. Isto tako sindikalne podružnice na pojedinim radilištima nisu se pozabavile pitanjem uvođenja higijensko-tehničke zaštite rada kod šumskih radnika i u tom pogledu su do sada postignuti, vrlo slabi rezultati. U rješavanju stambenog pitanja kod šumskih radnika zapaženih neposredno na sječi naišlo se na poteškoće s obzirom da su ova radilišta povremenog karaktera, zbog čega se nije moglo prići izgradnji stalnih stambenih prostorija.

Snabdjevanju radnika na radilištima uprava gazdinstva posvetila je punu pažnju. U tu svrhu pri gazdinstvu je formiran specijalni biro za snabdjevanje radnika koji pored racioniranog sledovanja redovno snabdijeva sva radilišta sa potrebnim količinama neracioniranim artiklima, kao i teksilom, tako da u pogledu snabdjevanja kod šumskih radnika ne postoje nikakve smetnje.

Tarifna pitanja i takmičenja u Banjoj Luci

Komisija za tarifna pitanja, norme i takmičenje, pri Sreskom sindikalnom vijeću, uzela je sebi u zadatak da obide i upozna rad podružnica po ovom pitanju. Do sada je bila u desetak podružnica gdje se naišlo na interesantne slučajeve.

U podružnici Tvornice obuće rad tarifne komisije je za svaku pohvalu. Pitanje plata radnika i namještenika pravilno je riješeno. Takmičenje je razvijeno do najvećeg stupnja preko prelazna zastavica, grafikona pa čak grafikona za pojedince, pomoću svakodnevnog objavljivanja rezultata rada. Rad je normiran za 95% a uz veliko zalaganje kolektiva norma se prebacuje za 20%. U majskom takmičenju imali su 14 udarnika a za novembarsko ima ih 30.

U podružnici radnika Lous je sasvim drugačije. Pitanje plata radnika i namještenika nije pravilno riješeno, takmičenja nema, norma je samo dijelimično uspostavljena a nagrade radnicima dijele se kao od bilede. Tarifna komisija nema nikakva uvida u rad kolektiva tako da sada, za novembarsko takmičenje, ne znaju koga bi proglasili za udarnika.

Ništa nije bolje ni sa podružnicom Gradskog građevinskog preduzeća. Radnici se ne isplaćuju na vrijeme, a i ono radova što je normirano ne obračunava se pravilno tako da radnik gubi svaku volju i interesovanje za premašenje norme, za takmičenje. Jedna radnica, na tvornici »Vitaminka«, zalagala se i postizala na bolje rezultate u radu a pri obračunu dobila je svega 21 dinar preko norme, dok su radnici koji nisu imali učinak radili približno dobar kao ova radnica dobili mnogo više.

U podružnici preduzeća Ciglana, gdje se dade takmičenje lako razvitjeti je rad normiran, nema ni spomena o takmičenju. Za takmičenje se ne interesuje ni uprava preduzeća ni podružnica. Tako je i kolektivu Ciglane, dok u kolektivu Zemaljskog automobilskog preduzeća omladincima je teško što su [illegible] prelazni zastavci. Kod omladinaca kao i kod čitava kolektiva Zemaljskog automobilskog preduzeća je toliko razvijena svijest i volja za takmičenje da im je takmičenje pitanje časti i heroizma.

Rajka Borojević

Građevinsko preduzeće „Krajina" u Banjoj Luci završiće sa uspjehom ovogodišnju građevinsku sezonu

Zemaljsko građevinsko preduzeće »Krajina« u Banjoj Luci prema predviđenom planu u toku ove građevinske sezone završilo je veći broj građevinskih objekata, dok su na ostalim u toku završni radovi. Plan novogradnji ostvaren je do sada za preko 85%, dok je u izvođenju adaptacionih radova plan ostvaren za više od 75%. Pored velikog broja adaptacionih i ostalih radova u samom gradu dovršena je izgradnja nove zgrade za dječiju bolnicu, dok se kod đevanske »Jedinstvo« dovršavaju radovi na izgradnji više tehničkih i stambenih zgrada. U Prijedoru je preduzeće sa uspjehom završilo zgradu mlina na valke, gdje se već vrši montaža mašinskih postrojenja, zatim zgradu pulmje i mašinsko traktorske stanice, kao i zgradu magazina za vuće. U Bos. Gradišci na desnoj obali rijeke Save za rekordno vrijeme podignuta je velika sušnica za kukuruz na kojoj se već vrše montaža mašinskih postrojenja. Radovi na izgradnji tvornice gipsa u Bosanskom Novom kod Jajca izvršeni su do sada za 90%, tako da se već pristupilo i montažnim radovima. U Bužimu kod Banja Luke dovršavaju se radovi na zgradi pastuvske stanice, dok je zgrada mašinsko-traktorske stanice u Bos. Dubici započeta u potpunosti. U državnoj ergeli »Vučjak« kod Prnjavora preduzeće je podigno više objekata od čega 2 velike štale za konje, kuzmarnik, ovčarnik i 5 stambenih zgrada. Podignute su takođe zgrade za mašinsko-traktorske stanice u Derbušima Prnjavoru i Srbcu.

U izvođenju ovih ovih radova preduzeće je naišlo na velike poteškoće zbog nepoznanog nedostatka stručne radne snage i nedovoljne isporuke građevinskog materijala. Ove poteškoće su se naročito odrazile u povećanju plana izgradnje koje je na kraju građevinske sezone iznosilo 40% od predviđenog. Zbog nedovolne prednosti kod izrade elaborata od strane pojedinih povjerenica, evidencija operativnog plana vođenja je za velikim procentom nesigurnosti, uslijed čega je planiranje gotovo na svim radilištima bilo vrlo slabo i nije uopšte zadovoljavalo. To se naročito odstralo u vođenju evidencije radnog učinka na pojedinim radilištima.

U primjenjivanju nornog sistema rada postignuti su dosta dobri rezultati na svim radilištima, ali zbog evidencije radnog učinka koja nije zadovoljavala nije se moglo pristupiti, niti provesti redovno isplaćivanje radnika za prebačeni radni učinak. Da bi se osposobilo potrebnim broj normirača preduzeće je održavalo više kurseva za normirje koji zbog kratkoće trajanja nisu dali zadovoljavajuće rezultate. Zbog toga se dogodilo da normirači u praktičnom radu na terenu nisu mogli da zadovolje na svojim dužnostima uslijed čega je evidencija radnog učinka redovno podbacivala. Na svim radilištima u toku građevinske sezone pod normama radilo je 70% od ukupnog broja radnika, od čega je svega 52% dostizalo dnevnu normu v radu, dok su v zemljanim radovima gdje cv bile nerealno postavljene noma podbacivana za 5%.

Da bi se riješio problem kvalifikovane radne snage, preduzeće ovih dana pristupilo organizaciji stručnih kurseva na kojima će u toku zime osposobiti veći broj kvalifikovanih radnika. U tu svrhu će se pri preduzeću osnovati vlastita šegrtska škola koja u isto vrijeme stručnih kurseva za polukvalifikovane radnike, čime će se u nekoliko riješiti problem kvalifikovane radne snage za [illegible] građevinsku sezonu.

O nedostatcima i potrebama u ruднику Sušača

Slab rad sindikalne podružnice i šta ometa razvitak sindikalnog rada

Sindikalna podružnica u Sušači ne ocjenjuje. Jedno od najvažnijih pitanja u ruднику je snabdijevanje rudara živežnim namirnicama i tekstilom. I ako rudarski radnici prema Uredbi treba da dobivaju sljedovanje na P 1 karte, oni u ruднику Sušači imaju P 3 karte za sljedovanje. To se u upravi ruднika objašnjava na taj način, da je velika radnika iz okolnih sela, koje osim zapošlenja u ruднику obrađuju zemlju, i da su prema tome snabdjeveni živežnim namirnicama. Međutim ishrana znatnog dijela radnika je veoma slaba. Ta pitanje treba da bude riješeno na taj način što radnici za cela kuće rade u tekućoj industriji a imaju i zemlju za obrađivanje treba da dobiju propisno sljedovanje na P 1 karte ali bez sljedovanja na porodicu čije pitanje snabdijevanja rješavaju mjesni narodni odbori. Isto tako mjesni narodni odbori treba da obrazuju komisiju koja bi u ruднику imala na zalitu takvi radnici i da se u tom srazmjeru regulišu njihovo sljedovanje kao teških radnika u ruднику. Uskoro će se pored ruднika otvoriti menza gdje će rudari dobivati svakodnevno jedan obrok vrijedan redovnog sljedovanja te će se na taj način znatno poboljšati ishrana radnika. Sindikalna podružnica i uprava ruднika treba da odmah pravilno riješe snabdijevanje rudara iz radničko-namještenickih zadruga (a ne iz zadruga u selima kao dosada) dok se ne formira posebna zadruga za rudarske radnike. Dosada je za radni kolektiv nabavljena veoma mala količina tekstila. Naročito se oskudijeva u rublju i radnim odijelima, dok je u nabavkin odjeće ruднику pružno znatno pomoć Sreski narodni odbor u Sanskom Mostu. Uprava preduzeća tražila je nekoliko puta tekstila za radnike, ali potrebne količine još nisu stigle. Sindikalna podružnica treba da se mnogo više zalozni na rješavanju pitanja snabdijevanja radnog kolektiva, da na tom polju rada pokaže mnogo više inicijative i da se ne oslanja samo na ono što poneđe uradi uprava preduzeća. Snabdijevanje radnika je jedan od glavnih zadataka sindikalnih podružnica u tim pitanjem treba da se stalno bavi komisija za snabdijevanje u uprava podružnice.

I ako su svi radnici sindikalno organizovani ne ocjena se političko-ideološki i kulturno-prosjetni rad podružnice. To pokazuje činjenica da je od ukupnog broja zaposlenih radnika 50% nepismeno. Ne samo da se sindikalna podružnica nije pobrinula za osnivanje analfabetskih i drugih tečajeva pri ruднику, već se nije upoznala i nema nikakve evidencije da li ima radnici obuhvaćeni u analfabetske tečajeve u selima gdje stanuju kako bi mogla pratiti i pružiti pomoć pri njihovom osnismenjavanju. To je jedan od glavnih razloga što je veoma slabo razvijen političko-ideološki rad među radnicima i što nije razvijen niti jedan oblik kulturno-prosjetnog rada.

СА ПЛЕНУМА ГРАДСКОГ ОДБОРА ФРОНТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

21 о. мј. одржан је пленарни састанак Народног фронта у Бањој Луци на коме је прочитан реферат о политичкој ситуацији у свијету и код нас и донесени закључци који ће се провести у живот у даљњем раду Народног фронта у Бањој Луци.

Реферат о политичкој ситуацији код нас и у свијету изнио је секретар Градског одбора Народног фронта, друг Данило Бидара. Он се у реферату, поред политичке ситуације, осврнуо и на досадањи рад НФ-а у Бањој Луци на успјехе и пропусте у том раду. У вези с тим недостацима развила се дискусија, кроз коју су дати приједлози како отклонити досадашње тријешке и шта треба у будуће радити.

На пленуму су донесени слиједећи закључци:

Поклонити велику пажњу политичком и културно-просвјетном уздизању свих чланова, нарочито преко синдиката, омладине, квартовских културно-просвјетних одбора и АФЖ-а. У том погледу организовати и учвршћивати већ постојеће курсеве и течајеве; развити свестрану агитацију за ликвидацију неписмености и настојати да током ове сезоне описменимо све синдикалне организоване чланове и остале; настојати да се дневна штампа што више чита, како би се преко ње упознали са политичком ситуацијом у свијету те у вези с тим повећати дневни тираж штампе; извршити упис нових чланова у НФ, предвиђен планом са 100%, те убрати сву чланарину; пружити помоћ Извршном Градском народном одбору (народне власти) у напорима око снабдјевања грађанства; пружити помоћ народним властима на потпуној наплати пореза, извршењу сјетве и прскању воћака; проучити квартовске одборе НФ-а од нерадника, тако да наши одбори буду способни да руководе као цјелина радом кварта; уз пуно учешће народа поставити план рада НФ-а града Бања Луке за 1948 годину; оставити потпуну евиденцију рада НФ-а по квартовским одборима; с обзиром на већу потребу радне снаге у вези нашег плана радити на томе да током ове године не остане ни један способан за рад, а да није упослен. Најоштрије устати против оних, који избјегавају рад, а нарочито против оних који су добри критичари а никакви радници.

Фронтовска акција на грађњи пруге Сухача рудник

На иницијативу масовних организација НФ-а у Санском Мосту 16 новембра организована је добровољна радна акција у селу Побрежју. Око 300 фронтоваца из околних мјесних подручја радили су на копању насипа гдје ће се полагати пруга.

У овој акцији као и у пријашњим акцијама људи су показали своју фронтовску свијест и љубав према раду у заједници — тако да су за 4 сата радног времена избацили 200 кубих метара земље.

С. Праћа

У Бањалучком срезу засијано је свега 26% од предвиђеног плана

Сјетвени радови на подручју бањалучког среза не одвијају се према предвиђеном плану. Према посљедњим подацима до 23 ов. мј. план засијавања извршен је на читавом срезу са свега 26% од предвиђеног. Разлог да слабо одвијање радова долази већим дјелом због слабог ангажовања од стране мјесних народних одбора. Извјештајна служба је врло слабо организована и уопште не задовољава. Мјесни народни одбори Кобатовци, Иванска, Слатина, Велико Блашко и Чардачани уопште немају сређене евиденције о стању засијаности на свом терену, нити редовито достављају извјештаје Срескм народном одбору у Бањој Луци. Машинско-тракторске станице у Бузаку и Маглајанима извршиле су до сада свега 70% планом предвиђених уговора, док дневне норме редовно подбацују за 25%. Подбацивање норми проузроковано је углавном због недостатка искусних тракториста као и због терена.

На пољопривредном добру у новој Тополи завршени су сјетвени радови и у току је зимско орање

На државном пољопривредном добру »Младен Стојановић« у Новој Тополи завршени су ових дана 100% сви планом предвиђени сјетвени садови и сада се наставља са извођењем дубоког зимског орања. Иако су сушни дани у прво вријеме омеали сјетву, земља је врло добро обрађена. Дубоко зимско орање напредује, тако да је већ до сада поорано 55% од предвиђеног плана. Да би се ово орање завршило на вријеме у радовима учествују 2 тракторске бригаде државног добра и 2 бригаде машинско тракторске станице у Новој Тополи које успјешно извршавају свој задатак. Сви пољопривредни радови на добру као борба кукуруза копање кромпира, вађење и трапљење уљане репице изведени су правовремено.

Sreski zadružni savez u Banjoj Luci otkupio je ove godine 317 vagona šljiva

U organizaciji otkupa poljoprivrednih proizvoda kao i u poboljšanju rada mjesnih nabavljačko-potrošačkih zadruga na svom srezu, Sreski zadružni savez u Banjoj Luci pokazao je ove godine dobre uspjehe. Na banjalučkom srezu organizirano je od oslobođenja do danas 34 mjesne nabavljačko-potrošačke zadruge u koje je učlanjeno preko 90% seoskog stanovništva. Samo u toku ove godine Savez je prek osvojih zadruga uspio da otkupi preko 317 vagona šljiva, 119.950 kg sijena, 75.339 kg suncokreta, 5.600 kg slame, dok je plan otkupa krompira izvršen sa svega 30% zbog slabog prinosa. U svim zadrugama knjigovodstveno i računsko poslovanje dobro funkcionише u čemu se naročito ističu mjesne zadruge Vrbanici, Presnače, Budžak, Dragočaj i Ivanjska. U toku ove godine Sreski zadružni savez u Banjoj Luci izvodi izgradnju velikog zadružnog doma u Krupi na Vrbasu koja će stajati 2,5 miliona dinara. U idućoj godini Savez ima u planu izgradnju velikog zadružnog doma u Banjoj Luci za koju će se utrošiti suma od blizu 10 miliona dinara.

U Banjoj Luci u drugoj dekadi mjeseca novembra naplaćeno je svega 47% poreza

Ubiranje poreza na dohodak u našem gradu dalo je do sad vrlo slabe rezultate, jer su se mnogi poreski obvezници oglušili da udovolje svojoj dužnosti i da dadu svoj doprinos državi. Radi tako slabog rezultata naplate poreza održate su koncem prošlog mjeseca ponovne kvartovske konferencije na koje su bili pozvati uglavnom poreski obvezници. Na tim konferencijama, osim ukazivanja na značaj priheda u ostvarenju našeg privrednog plana, iznešena su i imena onih poreških obvezника, koji za protekli period od skoro dvije godine dana nisu uplatili ništa ili su uplatili manji dio dužnog poreza.

Među tim poreškim obvezницima u većini slučajeva nalaze se baš bogatiji obvezници, koji ne udovoljavaju svojim obavezama dok siromašniji građani uredno plaćaju porez.

Sada se je očiv za uplatu poreza prilično poboljšao i eko on ni u koje mišljenje ne može zadovoljiti.

Dok je u prvoj dekadi mjeseca novembra od predviđenog plana naplaćeno samo 10% u drugoj dekadi ovaj procenat povisio se na 47% prema predviđenom planu za drugu dekadu.

Međutim i ovaj postotak naplate ne zadovoljava, jer se porez mora do konca ove godine u cijelosti naplatiti.

Poreski obvezници su u svoje vrijeme preko kvartovskih konferencija obavješteni o visini razreza poreza. Da bi se poreski obvezници ponovno upozorili na svoje obaveze ovih dana će svima poreškim obvezницima biti uručene poreske opomene o visini njihovog poreskog duga i pozivom da dug odmah uplate.

Treba napomenuti da siromašniji poreski obvezници udovoljavaju svojoj obavezi prema državi dok jedan dio poreških obvezника i to onih ekonomski jačih neuredno plaćaju porez. Radi toga protiv onih poreških obvezника koji svjesno izbjegavaju svoju poresku obavezu a to će biti slučaj naročito kod imućnijih obvezника, pristupljeno je prinudnoj naplati, koja će se provoditi odlučno i strogo prema postojećim propisima i bez odlaganja.

D.

Uspješan rad odjela za socijalno staranje GNO-a u Banjoj Luci

Na zbrinjavanju socijalno ugroženih lica u gradu kao i na pomaganju socijalnih ustanova Gradski narodni odbor u Banjoj Luci postigao je u toku ove godine dosta dobre rezultate. U pet dječijih domova, koliko ih ima na području grada smješteno je dosada 984 školske i predškolske djece. I pored prenetrpanosti zbog nedovoljnog broja prostorija, rad ovih domova u toku ove godine bio je ogljavan zadovoljavajući i odvilao se bez naročitih smetnji. Naročita pažnja posvećena je zdravstvenoj zaštiti djece, te su povremeno vršeni liječarski pregledi da bi se omogućilo liječenje slabunjave djece. Ovogodišnji ljetni sezonu odmora iskoristila su sva djeca u nekoliko dječijih odmarališta. Za ishranu siromašne djece u gradu uspostavljena je kuhinja u kojoj je obezbijeđena dnevna ishrana za 140 djece siromašnih roditelja. Da bi se osigurala pravilna ishrana dojenčadi, odjel za socijalno staranje formirao je takođe i mliječnu kuhinju u kojoj se svakodnevno dijeli mliječna hrana za 112 male djece, dok je u vakeru tai broj povećati i na 160. Spremanje hrane za djecu u ovoj kuhinji vrši se pod specijalnim nadzorom liječnika. Investicijama Gradskog narodnog odbora u toku ove godine izvršena su znatna proširenja na zgradi doma starača. Ovaj dom sada raspolaže sa vlastitom ekonomijom i u mogućnošću je da starošću iznemogelim licima obezbjedi ishranu iz vlastitih sredstava. Za liječenje sromašnog stanovništva u gradu otvorena je i gradska ambulanta koja raspolaže sa najpotrebnijim lijekovima za davanje prve pomoći.

U toku iduće godine prema investicionom planu predviđa se znatno proširenje već postojećih domova i ostalih objekata ove vrste, kao i izgradnja novih, te investicija od 25 miliona dinara podignuće se i proširiti 6 novih zgrada, dok je za izgradnju zgrada zubne stanice i centralne zdravstvene ambulante predviđena suma od 11 miliona dinara u koju dolazi i nabavka većeg broja sanitetskih kola i ostalog najpotrebnijeg materijala. Isušivanjem močvarnih mjesta u okolini grada čija površina iznosi 20 hektara kao i prokopavanje kanala prema Petričevcu u dužini od 5 km doprinijeće se u znatnoj mjeri higijenskom uređenju grada kole do sada nije zadovoljavalo. Za izgradnju kanala utrošće se preko 6 miliona dinara. Radovi na isušivanju močvara izvoditće se na bazi dobrovoljnog rada masovnih organizacija grada Banja Luke.

Како се одвија кампања народног просвјећивања у Бањој Луци

Остварујући Петогодишњи план на пољу народног просвјећивања у Бањој Луци, је 8 новембра отпочела зимска кампања народног просвјећивања. І овога пута тежиште рада бачено је на ликвидацију неписмености. Іза прошлогодишње кампање остало је око 900 неписмењака који се нису у протеклој кампанији из било којих разлога укључили у течајеве і на тај начин описмили. Сад је дошао ред і на њих.

Посао који нас очекује на томе пољу ове зиме захтијева пуно пажње, рада і разумијевања, те да се са успјехом савлада. Међутим ако се осврнемо како поједини квартови приступају рјешавању тога питања, толико важног, тешко се може очекивати жељени успјех. Ако узмемо у обзир првостепени значај овога посла, моментално најважнијег, онда је просто неоправдљиво како се је могло дозволити да поједини квартови, као на примјер III квart, не посвете довољно пажње питању ликвидације неписмености.

Оцјенјујући то питање као што да оцјенјује на примјер III квart, па доњекле і II гдје од масовних организација поред културно просвјетног одбора једино АФЖ судјелује, није ни чудо што се показују поражавајуће цифре. Трећі квart је до данас обухватио свега 20 полазника. Другі квart је заузимањем једнога лица културно просвјетног одбора повећао број од 14 на 45.

Имадемо насупрот томе і примјера за угледа. Тu su І і V квart. Код њих нема овог немогућег. Нема зато јер су све организације у координацији, заузимају се, правилно оцјенјују важност посла і примјенјују обавезе. Код њих секретарі і претсједници Фронта својим културно просвјетним одборима воде ту акцију. Тако је на конференцији у V квartu пријавило се 60 неписмених у течајеве, сви неписмени у томе кraju, і око 20 у течајеве основних знања. V квart је до сада обухватио и анаалфабетске течајеве 119 полазника а у течајеве основних знања 65 полазника. Од њих се очекује да обухвате і сав остатак неписмењака у своме квartu било у течајеве, било индивидуално јер то од њих захтијева примљена обавеза. І квart до сада показује најбоље резултате. Они су обухватили и анаалфабетске течајеве 112 полазника, тј. дату обавезу су премашіли за 12 течајаца. Њима преостаје сада брига надзора над радом својих течајаца, брига да овај број дovedu до краја, до испита. Водіті строгу контролу редовног похађања течајева, а својим што češćим і редовним обиласком показати течајцима колика се пажња і важност придаје њиховом раду. Мі стојимо пред потпуном ликвидацијом неписмености, рад тога моramo водіті бригу о сваком појединцу. Ізостанак ма једнog појединца треба да буде знак за узбуну за све нas.

Ali, і kod І kvarta nije sve u redu. То su течајеві основних знања. Они још нsu покренуli рад тih течајева. Не bi se trebalo gubiti iz vida da mi u Banja Luci moramo postepeno prelaziti i na više forme kulturno prosvetnog rada, kao što su течајеві основних знања і вишеобразовні течајеві.

Материјалних потешкоћа у раду нема. Наше Народне власті su u tu svrhu investirale грдне milione. Bukvari, teke, olovke i sve ostalo je obezbijeđeno za svakog pojedinca, a tako isto i nagrade za rukovodioce. Потешкоће леже u neshvataniu pojedinaca. Імаде јh, iako mali broj, koji još uvijek žive u dobu прошлости, koji ne vide ili неће da vide šta se kod nas dešava i koji žive u zaostalosti i nazadnjaštvu. Tako na primjer Handžić Hazim, trgovac iz V kvarta, tuče ženu što je htjela da pregleda svojim očima što je htjela da ide na течај. Razumiješ se, za njegove sebične interese bolje da se manje zna. Sličan je slučaj i sa Latkovcem Dedom iz І kvarta, inače намјештеником Радничко службеничке задруге. І njemu nije u interesu da mu je žena pismena. Imade i ovakovih slučajeva kao što je slučaj drugarice Džafić iz III kvarta. Nju opet čovjek ljera u течај ali ona неће. Ako ju je stid što je nepismena nije ona tome krivа nego oni koji joj nisu u mladosti omogućili pohađanje škole, a sad joj se pruža mogućnost da tu zaostavštinu прошлости збрише.

Istina, ovi i ovakovi случајеві su veoma rijetki, ali ih ne treba pustiti na miru, nego iznositi, kritikovati i raskrinkavati.

Da bi ispunili naše obaveze moramo borbu za likvidaciju непismenosti poјačavati i prenijeti ondje gdje još nije došla do izražaja.

Зечевић D.

У Бањој Луци је у току ове године основано 25 библиотека

Оживљавањем културно-просвјетног рада у граду, у току ове године у Бањој Луци отворено је више синдикалних и других библиотека. Према подацима којима располаже одјел за народно просвјећивање ГНО-а у току последње двије године формирано је 25 нових библиотека са укупно 16.957 књига, у који број улазе и већ постојеће библиотеке при средњим и стручним школама. У свим градским квартовима гдје су формиране културно-просвјетни одбори формиране су квартовске библиотеке које сада располажу са укупно 1205 књига, од којих је највећим бројем заступљена библиотека у другом кварту. Библиотеке синдикалних подружница у граду располажу са укупно 3680 књига, док сама градска библиотека располаже са свега 2800 комада. Међутим и поред великог броја књига којима располажу синдикалне библиотеке, многе синдикалне подружнице у граду упуте не располажу са својим библиотекама, иако су за њихово оснивање постојали сви услови. Њихов културно-просвјетни рад свео се углавном на давања приредби које практично немају никакваког васпитно-едјејног значаја. Синдикална подружница државне болнице располаже са библиотеком од 620 књига, које упуте нико од болничког особља не чита, док на примјер подружнице појединих предузећа као н. пр. откупног пре дузећа »Лијевчев, предузећа за текстил и колонијалну робу, угоститеља и још неке упуте нису основале своје синдикалне библиотеке. Библиотека подружнице финансиских службеника располаже са свега 27 књига, а са врло малим бројем књига располажу такође још неке подружнице у граду.

У БАЊАЛУЧКОМ СРЕЗУ ОПИСМЕНИЋЕ СЕ ОВЕ ГОДИНЕ 6.000 НЕПИСМЕНИХ

У овогодишњој кампањи народног просвјећивања на подручју бањалучког среза предвиђено је да се описмени 6000 неписмених лица од укупно 19.000 колико је установљено према посљедњем попису. Да би се ова обавеза остварила у потпуности предвиђено је отварање 300 анаалфабетских течајева у које би било обухваћено преко 7000 полазника. Већ у току овог мјесеца отпочела су са радом 193 течаја са укупно 5.455 неписмених лица, док ће остали течајеви отпочети са радом ових дана. Највећи број течајева отворен је у мјесном подручју Иваньска гдје ради 20 течајева, док најбоље резултате у раду показују течајеви у селима Драгочаја и Слатина. Да би се повећао број стручних руководиоца течајева, срески народни одбор одржао је у току прошлог мјесеца курс за руководиоце који је са успјехом завршило 105 лица. Поред тога и 50 учитеља мјесних народних школа руководи са по једним течајем и читалачким групама. Министарство просвјете БХ снабдјело је течајеве са потребном количином буквара и осталог материјала, док се за огрјеве и просторије брину мјесни одбори Народног фронта.

Рад аналфабетских течајева у I квartu

Kulturno prosvjetni odbor І. kvarta uzeo je na sebe obavezu da opismeni 100 nepismenjaka i da osnuje dva produžna течаја sa 60 polaznika.

Prvih dana obaveza je ispunjena: oformljeno je 9 analfabetskih течајева koje pohađa 115 polaznika, te je počeo sa radom jedan produžni течај sa 30 polaznika.

Na течајевима su uglavnom žene do 40 godina, jer mlađih nepismenih nema. Svi polaznici na течајевима redovno pohađaju течајеве i pažljivo promatraju kako im nastavnik piše na tablі početna slova.

Pojedini течајеві su zakazali međusobno takmičenje u učenju, disciplini i redovnom dolaženju na sastanke.

Течајеві se održavaju po kućama. Momentalne poteškoće su u ogrjevu, ali i one se savladuju.

Ovih dana se formira još jedan течај koji će primiti novih 15 polaznika, tako da će І. kvart ove zime ispuniti datu obavezu.

Н. Р.

121 analfabetski течај sa 3113 polaznika u kotorvaroškom srezu

Na početku kampanje narodnog prosvjećivanja u srezu Kotor Varoš održan je kurs za rukovodioce analfabetskih течајева koji je svršilo 66 polaznika. Održane su konferencije organizacija Narodnog fronta na kojima je donesen закључак da članovi Fronta pruže punu pomoć u radu na suzbijanju nepismenosti. Zalaganjem frontovskih organizacija u početku kampanje narodnog prosvjećivanja postignut su dobrі rezultati. Znatnu pomoć pružili su i organi narodnih vlasti tako da su odbornici preuzeli obavezu da će u svojim izbornim jedinicama ispomagati rad analfabetskih течајева. Ostvarena je puna saradnja rukovodioca analfabetskih течајева, narodnih odbora i organizacija Narodnog fronta. Dosada je na srezu formirano 121 analfabetskih течајева sa 3113 polaznika. Najbolje rezultate u popisivanju nepismenih i formiraniu analfabetskih течајева pokazali su mjesni narodni odbori Kotor Varoš, Vrbanjci i Previle.

Течајеві su snabdjeveni lampama za osvjetljenje i karbidom, ali osvjetljenje ne zadovoljava radi slabe kvalitete karbidnih lampa. Raspodjeljene su dovolne količine bukvara i teka, dok se najviše oskudijeva u olovkama koje još nisu stigle u poručenim količinama. To zasada znatno otežava rad analfabetskih течајева.

Prema planu Ministarstva prosvjete BiH, u srezu Kotor Varoš treba da se opismeni 2400 nepismenih. Prema dosadašnjim rezultatima ovaj plan je znatno premašen. - narodne vlasti i masovne organizacije vode upornu borbu da primljene obaveze u potpunosti ostvare i premaše.

М. Balaban

(45 r)

Учитељи среза бањалучког позивају на такмичење и кампањи народног просвјећивања

На својој синдикалној конференцији одржаној 3 ов. мј. учитељи среза бањалучког дали су обавезу како би у кампањи народног просвјећивања узели што више ученика и постигли што боље резултате. Они су се обавезали да у потпуности изврше попис неписмених како би се неписменост плански ликвидирала, да одржавају седмична савјетовања и упутства оноводиоцима течајева, да организују културно-просвјетни рад, а нарочито читалачке групе, да сваки учитељ води по једну такву групу. Да обухвате што више жена у течајеве. Да се са својим кружоцима помажу у вези културно-просвјетног рада, одржавајући предавања једни другима, да сами воде по један анаалфабетски течај и надгледају остале. Примајући ову обавезу учитељи среза бањалучког позвали су на такмичење све учитеље бившег бањалучког округа.

На овом састанку закључено је да се оснује фонд самопомоћи. До сада су учитељи овога среза улагали мјесечно извјесну своту и у Фонду се налази данас 28.000.— динара. У будуће улог ће мјесечно износити 100.— динара како би се фонд помјачао да би се могла пружити помоћ којима буде најнужнија.

У срезу Кључ почело је рад 58 анаалфабетских течајева са 1950 неписмених

Према плану у овогодишњој кампањи народног просвјећивања у срезу Кључ описмениће се 2500 неписмених у 103 анаалфабетска течаја. До конца септембра оформљено је 58 течајева са укупно 1950 полазника. Према томе предвиђени план обухватања неписмених у течајеве остварен је досада преко 70%. Највише анаалфабетских течајева ради у мјесном подручју Врбљани гдје је почело описмењавање 290 неписмених. Ради недовољног броја учитеља и руководиоца нису још отпочели течајеви општих знања.

PRST PRED NOSOM

Savremena hrvatska komedija u 3 čina od Jože Horvata

U subotu 6 decembra 1947 godine Narodno pozorište u Banjoj Luci izvešće na scenu savremenu hrvatsku komediju »Prst pred nosom« od Jože Horvata. Pred premijeru na zagrebačkoj sceni, a sa kojom je zatvoren sezona u Zagrebu, evo, šta o komediji Jože Horvata piše zagrebačk, »Kazališni list«:

Naše je kazalište ove godinama uzalud čekalo, da se rodi jedna savremena komedija, koja bi naše svakidašnje prilike i neprilike, naše pogreške i gluposti, promatrajući ih nesmiljeno kritički, sa izvanrednim humorom izniela na daske, ispunjavajući, zadatak komedije da zabavljajući publiku razotkriva »Zlo svoga vremena«, kako bi se lakše moglo ispraviti. I upravo je takva komedija »Prst pred nosom«. U njoj je autor uočio neke negativne pojave našeg društva, ili bolje rečeno ostataka bivšeg društva, koji se još negativno odrazuju u našoj sredini, a sama radnja sa svojim zapletajima razotkriva na zabavan i humorističan način svu glupost i bijedu tih » bivših ljudi«, koji na žalost još postoje među nama, nesposobni da se snađu u zahtevima novog vremena, da se u svom egoizmu, u svojoj gramzivosti i u svojoj gluposti sve više zapleću u bezizlazne situacije, kao pile u kučine. I dok oni nastoje da pod svaku cijenu održe svoj prijašnji način života, da sačuvalu pod svaku cijenu svoje, raznim makinacijama stečeno bogatstvo, u svojoj zaslijepljenosti i malograđanskoj sumnjičavosti prema »novim prilikama«, sami čine sve da upropaste sebe i svoj imetak.

Glavni lik komedije, zagrebački purgar — malograđanin Žagar je utjelovljenje u novac zaljubljenog, uskogrudnog, egoističnog i kratkovidog malograđanina, koji ne vidi dalje od svoga nosa, pa ni prsta pred nosom, a potpuno je samoživ, bez trunka socijalne svilesti i osjećanja za ljudsku zajednicu. Takvi su ljudi za vrijeme rata zbog ličnog profita postali izdajnici svoga naroda, a sada — u vrijeme izgradnje naše domovine — oni se ne žalu narodu, koji »bez profita«, dobrovolno i požrtvovano u svom slobodnom vremenu radi na velikim javnim radovima. Sada se takvi ljudi — i svoji rugaju i raduju svim poteškoćama narodnih vlasti, ako ne čine još i nešto gore, ali kad jednom naša zemlja bude izgrađena oni će prvi pružiti ruke da im se podijeli od onog obilja, što ga oni nisu stvorili. Jasno je, da se ovo takvog tipa vlasti mnogi drugi destruktivni elementi, pa je Jože Horvat u svojoj komediji dao čitav niz takvih ličnosti: Lukavc doktora, koji se spretno koristi poštu svojih znanaca, tetku Elviru, ustašicu, koja mrzi današnju vlast, trgovce, koji strahuju za svoj novac — a svi ti tipovi, stvaraju [illegible] onu kolu je autor htio da prikaže razotkrivajući nam nužnost nižeine propasti, jer je u svojoj manilakalnoj brizi za profitom odrezana od svih zdravih izvora pravoća života.

Jože Horvat nam u svojoj komediji pokazuje neke mlade članove ovog društva, koji, — iako nisu izgrađeni — ipak imaju bistre oči i zdravu pamet, pa možemo biti sigurni, da će ih nova stvarnost zanijeti i osvojiti za jedan dostojniji život. Osim ovih likova, koji dolaze na scenu, osjećamo tokom čitavog komada postojanje jedne druge sile, jednog nevidljivog aktera, koji sve ove sićušne ljude drži u svojim rukama i kojoj se oni uzalud opiru, a to je sila naroda, koja je uzeo vlast u svoje ruke i više mu je nitko ne može oduzeti. I dok se ti nepošteni pojedinci bore protiv nje, ona je svakim danom sve jača. Narod stvara svoju novu državu — i ovo je ono gigantsko zbivanje, što se odigrava izvan Žagarove kuće, a kuća ga je puna i mi za za čitavo vrijeme, dok se na pozornici odigrava smiješna malograđanske zbrka — osjećamo kao pobjedničku, veličanstvenu konačnicu, punu pouzdanja u sretnju i dostojnu budućnost.

Jože Horvat, roden 1915 godine, već se prije rata sa svojom prvom knigom »Sedmi Bog« predstavio javnosti kao napredni književnik, koji se nje mozno pomiriti s ondašnjom stvarnošću. Godine 1941 otišao je u borbu za oslobođenje svoga naroda i u toj je borbi dozreo i kao čovjek i kao književnik. Njegova knjiga »Za pobjedu« nagrađena je nagradom Komiteta za kulturu i umjetnost FNR Jugoslavije. I u toj knjizi jasno se očituje njegov talenat za satiru, kao i njegova sposobnost za zdravim humorom, razotkriva svu bijedu, glupost i smiješnost izvjesnih tipova naše sretne vršeći time za društveni život neobično važnu funkciju »ubijalući smiješom«.

Komedija »Prst pred nosom« po svoju stvarnost i problematiku, nije samo aktuelna za sredinu u kojoj je napisana, već je ona aktuelna i na teritoriji čitave naše domovine.

Razni Žagari, tetke Elvire, kao i svi tipovi koji su u njoj polavljuju nalaze se svuda u našoj sredini i naš narod vodi [illegible] nesmiljenu borbu.

Zato je Uprava pozorišta i stavila komediju »Prst pred nosom« na svoju scenu, da bi kroz zdravi humor i satiru Jože Horvata ukazala svima onima, koli još uvijek neće da shvate da su prošla vremena pljačke, sverca i vladavine manjine: te da je narod uzevši konačno vlast u svoje ruke jednom za uvijek svima njima stao na put i izgrađuje bolju budućnost za sve nas.

Komediju »Prst pred nosom« režira u našem pozorištu naš glavni redatelj drug Petar Matić, a u komediji igra gotovo cijeli ansambl ovog pozorišta.

Inscenaciju za istu izradio je pozorišni slikar drug Josip Vinarić, a u pozorišnim radionicama izrađen je kako novi dekor tako i sav namještaj.

Pozorišni ansambl ulaže maksimum truda da bi komediju bila što bolje spremljena i opremljena.

M. P.

Banjalučko pozorište prikazalo je „Zonu Zamfirovu"

Skice »Zone Zamfirove« nije opterećen za teškom životnom problematikom. Vodviljska i idilična radnja protkana je onim neposrednim humorom, karakterističnim za stvaranje Stevana Sremca. Ljubavni zaplet srpske varošice lepko je insceniran sa kehidžom za grohot i zabavu dobronamjerne publike. Stvaranje Sremca, inače realizmom obojeno sa mjestimičnim društvenim žanokama, ovdje se na svom linijama prilagodilo i ugodilo njegovom konzervativnosu, koje je mnogo štetno ton nadarenom piscu. Originalnost Sremčevog izraza, majstorski ucrtani tipovi bačeni u duhovito dijalozu, kolorit i nijansiranje umjetničkih izražajnih sredstvo i pretjerane i prebačenih na pozornicu, zdrav humor, narodne pjesme — sve je to mobilizirano na akciju, na žalost, lišenu svake osbiljnije društvene poente. Sve se svučilo samo na idealizirane veselo cinićnje, koje je autor toliko retuširao da se pred gledaocem ujelina odmotala ponut neke bajke iz semlje eksoluptne sreće gdje se prepreke i sukobi dešavaju samo zato da dovaraju sve četiri čina »marširaju« dotajeju i naradnoj i kićenoj uniformi, a sve uto nije »mimoimirsno« Sremac je knjižkom slobodom istjerao na radnje. Sa lica su veselaći i dobrićnine, koji se turkaju po pozornici i relacijama ćnjulje i nametnižer, nemjser i ruženjer itd., ali nalivja tor društva sa njegovim daleko mnogobrojnijim etičkim mrljama ty nemi ni za ljiljka. Ono uto je realno i komadu (realno je gotovo sve gledano i pojedinačno) izolirano) samo statira i nema životne snage i poroki je podloženo šablonu fabule, koja sve kao neke marionete vuče za konce i određuje mi mjesta odakle he efikasnije izazivati smijeh i lake emocije. Premda se u komadu uspostavljaju staleške razlike niskoe čaršije nrajem XIX vijeka, ali ni pisac ne akcentira niti im prilazi analitičkom kritičnošćnosti. Sremac se ograničio i »Zoni Zamfirovoj« da istakne samo izvjestne pomiješnosti društvenih predrasuda i raspodno ih y dobrodušnom humoru, koji baš ništa ne kaže o onim mračnim dešavanjima koja su nesumljivo daleko istinskinje uzbuđivale tadašni svijet i njegova protnvrjeđje. Konflikt klasnih predrasuda, naoćan y komadu, mimoćne se po sceni potpuno nemoćno utopljen y sladuvaju atmosferu tako da se izvanporno svaki oštrije izraz, koji bi lišno sceny teatra y kompromitovanom smislu ta-rijeka.

Što se »Zona Zamfirova« tako često i rado izvodi i danas na našim daskama zahvaljuje to y prvom redu svojoj vanrednoj formi u sćenskoj lakoći koja zapanjuje ljuljkim stilom i sklnom svoje neposrednosti. Puna lirske raspoloženosti i ugodne dinamike ovaj komad postiže utisak naćnim obrade i vješttoj kombinacijin efekata, a ne svojom unutarnjom snagom. Zadovoljavajuće je tekstnica pišćveog talenta da oblikuje detalje i proveđe ih virtuozno kroz komad sadržajno savršenog idealizmom, a ipak simpatićnan i impresivan. Draž »Zone Zamfirove« je draž jedne artistićnu ispijevane lirske pjesnićje, koju ćstarnost ne može da prekorja bez osvećane pomoćn slobodne pjesničke mašte. »Ako je i lažno, dobro je izmišljeno« tako bi se moglo reći i za »Zonu Zamfirovu« koja y Sremcu demonstrirajt pisca s jedne strane kao velikog talenta, a s druge strane njegovu konzervativnu koncepciju.

Narodno pozorište y Banoj Luci nije uspjelo da naćno ujeććbnu »Zonu Zamfirovu« prikaže sa naročitim uspjehom. Ty u tamo bilo je dobro izvođenih momenata, ali y ćpštem utisku ocjeljala ćs izvjesna neuskladjenost i nesigurnost. Režirnja je prilićno realizovala specifićnosti komada, a melodramski tekst nije se nm mogao podešavati originalnim pedićtelskim naknama, jer y njemu nema mjesta za slobodnije stvaranje.

Većem pretstavljačkom nivoy dospjeli su samo Petar Matić, sarajevski gost Paula Kosić, Mićo Pani i Nada Pani. Matić je suptilno interpretirao Ćaćn Zanfira pokazujući neobićnu rafinirano-st y psihološkom obrađivanju vitalnost starca, naročito y prvoj scćni. Paula Kosić je y rutinićrskim prćtrćala kroz Vasku, ćn je njenim stećnim kvalitetima nmamo samo površan dojam y kojem možemo tek naslutiti ono uto je y je kvalifićnovalo za pozorišnu prćkćnu. Mićo Pani nomazao je snažnu ćnuy. Naročito je finio i odmjerćno izraznio temperament kćvljnićje Manćta. Nada Pani dala je vanrednoj uspijećan ćnk nestašnot i duhovitor šćrpta. Elastićnošćy ćnkćlavala dćktirala je prirodnost i vedrćnj svoje zaćkalnje uloge. Ostali nićy prćvazićlazićli prosjećnost, a pojećdnićn cy padali n ićpod ne.

B. Kozomara

Narodno pozorište Banja Luka

Svečana pretstava na dan godišnjicuje proglašenja Republike 29 novembra 1947 godine

U subotu 29 novembra 1947 godine na godišnjicu proslave Republike Narodno pozorište daje svečanu pretstavu y čast proglašenja republike, komedijy y tri čina od Šiwarkina »Tuđe djićete«, y režnjji Petra Matića.

U glavnim ulogama: Karaulov - Petar Matić, Olga Pavlovna - Dana Petrović, Manja - Vera Petković, Pribilea - Ilnja Petković, Jakov - Bćmndar Blajić, Koška - Petar Petković, Senećnka - Stanko Bućanać, Žnna - Mićra Mićiććević, Raja - Nada Matić, Aleksćndar Mićronović - Stoan Žićvanović, Riććććd - Ićbrićhm Demićrović, Pićsćnićnoša - Mustafa Čćrbić, Agrićććna - Ećma Mićić i Senećnićn prićjatećl - Žćatko Jućić.

Početćk y 20 ććsćna. Uććz yz pćzniććniććć.

NARODNO POZORIŠTE BANJA LUKA

REPERTOAR

Utorak 2 XII 1947 »Zona Zamfirova« večernja (za sindikate)

Srijeda 3 XII 1947 »Zona Zamfirova« večernja (za vojsku)

Petak 5 XII 1947 »Tuđe dijete« večernje (za đake)

Subota 6 XII 1947 premijera »Prst pred nosom« večernja

Nedelja 7 XII 1947 »Tuđe dijete« dnevna

Nedelja 7 XII 1947 »Zona Zamfirova« večernja.

Jesenji kros

FISKULTURNOG DRUŠTVA »ŽELJEZNIČAR«

Fiskulturno društvo »Željezničar« u okviru preduzeća Ložionice Banja Luka i Ijevaonice Jelšingrad, održalo je na dan 19 novembra 1947 godine, jesenji kros, u kome je uzeo učešća veći broj članova F. D. »Željezničara«, kao i radnika i namještenika oba dva pomenuta preduzeća. Ukupan broj takmičara na krosu iznosio je 130 drugova neračunajući nogometaše kojih je bilo oko 15.

Organizacija krosa bila je dosta dobro sprovedena, ali sa malo više zalaganja mogli su se postići i bolji rezultati.

Takmičari su razdijeljeni u dvije grupe, tj. prema godinama starosti i prema težini i duljini staze koju su trebali da pretrče. U odnosu na prošlejni kros kao i na prošlu godinu, postignuć su mnogo bolji rezultati ako se gleda na organizaciju kao i na sam uspjeh krosa.

Pošto se je takmičenje vršilo do podne kao i poslije podne to smo dobili po dva prvaka u pojedinim grupama između koli će se održati međudušbno takmičenje, i oni koji buću najbolji zastupaće gore pomenuta preduzeća, kao i F. D. Željezničar na takmičenju, u koliko isto bude organizovano G. F. O.

Među najbolje takmičare spadaju baš oni drugovi, koji su se pokazali dobri na poslu tj. u svom svakodnevnom radu, pa evo i ovaj puta na ovogodišnjem jesenjem krosu.

Ibrahimbegović Čamil

Pastuvsko stanište kod Banja Luke prošireno je ove godine sa nekoliko novih objekata

U toku ove godine pastuvsko stanište kod Banja Luke prošireno je podizanjem novih zgrada i povećanjem broja konjskih grla. Kako stanište na sadašnjem terenu ima sve uslove za razvitak i značajnu ulogu u unapređenju konjogojstva ovog kraja osjećala se u prvom redu potreba da se podignu nove, moderno uređene zgrade. Građevinske radove izvodilo je Zemaljsko građevinsko preduzeće »Krajina« i do konca ove godine ostvariće se ovogodišnji investicioni plan izgradnje. Dosada je završena izgradnja zgrade za upravu i tri prizemne zgrade za radničke stanove. Novopodignuta konjušnica za 200 pastuva u kojoj se još izvode manji završni unutrašnji radovi, biće potpuno završena do početka decembra. U toku su radovi na četvrtoj zgradi za radničke stanove koja će biti potpuno završena do konca građevinske sezone. Otpočeli su radovi na izgradnji kolarske, kovačke i remenarske radione. Za investicione radove na staništu utrošeno je ove godine oko 3,000.000 dinara.

Uporedo sa podizanjem novih objekata stanište je znatno prošireno nabavkom novih koniskih grla: nabavljeno je 10 grla lipicanske pasmine iz Slavonije, 7 bosansko-brdskih konja iz krajeva Bosanske Krajine i jedno grlo arapske pasmine. Sada se u staništu nalazi 39 konjskih grla raznih pasmina. Posvećena je dovoljna pažnja njegovanju i ishrani konja i ako je nedovoljan broj radnika koji rade na timarenju. Radnici su uglavnom iz okolnih sela, upućeni u timarenje dok radom rukovode stručni nadglednici. Uspjehu u razvitku staništa znatno doprinosi pravilan odnos i saradnja uprave i radnog kolektiva. I ako u staništu treba da stalno radi veterinar zasada pregleda grla vrši veterinar Sreskog narodnog odbora koji obilazi stanište pored rada na terenu. U staništu se nalazi stručna apoteka i redovno se vrše potrebna cijepljenja.

Prema projektu u Petogodišnjem planu podiće se još dvije velike konjušnice čim će se broj konja povećati na 200 grla. Na mjestu stare zgrade koja ne odgovara potrebnim uslovima, početkom iduće godine počeće izgradnja druge moderne konjušnice. Pored toga izgradiće se veća zgrada za radnike samce, tako da će se svi radnici smjestiti neposredno pored staništa. Dovršenjem nove upravne zgrade, čija je izgradnja počela ove godine proširiće se prostorije za upravu, a u sadašnjoj upravnoj zgradi smjestiće se stanovi za namještenike. Stanštu pripada veći kompleks okolnog zemljišta sa kojeg je ove godine prikupljena trećina potrebne stočne hrane.

U Petogodišnjem planu stanište će dobiti novi vanjski izgled. Prema urbanističkom planu uređiće se parkovi zasaditi drvoredi, izgraditi prilazi itd. Novi vanjski izgled biće u skladu sa praktičnim potrebama velikog, modernog pastuvskog staništa.

Pulpa

U prvoj godini Petogodišnjeg plana bek je podignuto šest tvorničuja konzervi za preradu voća i povrća i to: u Doboju, Bijeljini, Mostaru, Goražnju, Prijedoru i Banja Luci. Narednim godina podizaće se još takavi tvornice tako da ĉe biti obuzaćena cijela teritorija Bosne i Hercegovine.

Glavna direkcija prehrambene industrije je NRBiX rukovodi za svim ovim tvornicama i zato one čine jedinu cjelinu, mećusobno se ispomažu za ambalažom i sirovinama — pulpom. Kada se upotrjebi željeznička mreža ovo ĉe ispomagaćje doći do još veĉer značaja.

U vrijeme sazrijevanja pojedinih vrsta voća i povrća tvornice pade punim kapacitetom da prerade sve što primaju. Dešava se da i poredi toga pretenie voća i povrća koje se ne može prerađiti. Ima voća koje je nepodesno za transport nim je cuvnuje udaljeno od tvornica a iz planinskih krajeva i prevoz je otežan. Pojedine tvornice na svom rejonu imaju suvišne jedne vrste voća a drugoj nemaju voćnje.

Sve ove nedostatke rješuava pulpa. Moderna konzervna industrija ne može ze zamisliti bez pulpe. I baš zato pulpa zaslužuje da o njoj budu obavještenii širi narodni slojevi, a naša bliža okolina naročito.

Za pulpiranje se upotrebljavaju tipizirane pulpaška burad od bukovine, sa železnim obručevima a sadrže oko 200 kgr. Ako se želi n. pr. pulpirati kupina onda se pulpna stanica postavlja u planinskom kraju koji obiluje kupinom. Berači donose kupine u onako sajeve ce cisiaju y burad, zalijevaju ca konzervatom, zatavaju i kotrljaju da ce sve dobro izmješa. Dakle, pulpiranje nije nešta drugo nego polukonzervirane sjeđnjeg voća da bi ce spriječilo vrenje i kvarenje.

Pulpiranje trešnja, šljiva i sl. vrši se na taj način što ce voće prao pere a zatim vade koštice pa tek onda pulpira. Dunje ce čuvate i potpuno očišćene sa kriške i tako pulpiraju.

Pulpirano voće dočinje ce transportuje y fabrike i prerađuje y zimskim mjesecima kada nema sajeđnjeg voća tako da je tvornica zaposlena preko cijele godine. Pulpiranjem je omogućen izvoz šumskog voća (malina, kupina, jagoda) iz udaljenih planinskih krajeva a pretstavlja značajnu granu narodne prikrade. Ovo je naročito za nas od značaja, jer ce ovo šumsko voće mnogo cijeni i traži a pretstavlja interesantan izvozni artikl.

Ove godine, opšta radi, »Vitaminka« u cedionica voćnih sokova u Banja Luci, pulpirala je za kratko vrijeme oko 50 vagona voća. Odobreno je podizanje stalnih pulpinih stanica y Ivanjskoj, Prnjavoru, Jajcu i Mliništima i oko 20 otkupnih stanica.

Vukašin Borojević

Rad odjela za posredovanj rada pri SSV u Banjoj Luci

Odjel za posredovanje rada pri Sreskom sindikalnom vijeću u Banjoj Luci u toku ove godine postigao je naročito dobre rezultate u uposlavanju nezaposlene muške i ženske radne snage. U toku prvih šest mjeseci ove godine prijavljeno je kod ovog otsjeka ukupno 1872 muškarca i 510 žena, a od jula pa do zaključno oktobra 1070 muškaraca i 336 žena. Od ovog broja u toku pola godine uposleno je 1325 muških i 257 ženskih lica. U rudarsku industriju zaposleno je 227 lica, metalurgiji 88 lica, dok je u građevinarstvu i u željezničkom saobraćaju zaposleno ukupno 414 muških i ženskih lica.

UPOZORENJE POSLODAVCIMA KOJI ISPLAĆUJU DODATAK ZA DJECU

Pn 174/47

Državni zavod za socijalno osiguranje — filijala y Banoj Luci odlučila je, da ce 31 XII 1947 godine prestaju važnitu sve odluke o pravu na dodatak za djecu izdane od strane ove filijala, kao i sve prijave za djećji dodatak izdane do 30 juna 1947 godine.

Poziraju ce poslodavci koji isplaćuju dodatak za djecu svojim radnicima i namještenicima, da obavijeste one kojima je dodatak za djecu isplaćivan na osnovu odluke ikin potvrde izdanih prije 30 juna 1947 godine da podnesu ponovne prijave za djećji dodatak, ovjerene od Narodnih vlasti, sa tačnim brojem i starosti djeca.

U kolinko nekn korisnicin ne podnesu do 31 XII 1947 godine novu prijavu za djećje dodatak, takvim korisnicima predusetka ĉe obustaviti dodatak za djecu, a filijalin ĉe dostavitn spisak tiх korisnika sa oznakom mjesta rođenja najdalje do 10 februara 1948 godine.

Nove prijave za djećji dodatak predusetka ĉe sravnitn ca starim dokumentima a ako ustanove razlike y broju ili starosti djeca, a koje cy utnjcale na dodatak za djecu y 1945, 1946 i 1947 godinin redusetka ĉe dostavitn filijali nove, kao i stare dokumente takvih korisnika radi dalnjer postupka, a dodatak za djecu takvim korisnicima obustavićе ca 1 januarom 1948 r.

Upozoravaju ce poslodavci na tačno pridržavanje gornjih uputa, jer ĉe y protivnom osa filijala podnositn krivičnie prijave javnom tužnocu radi namjernor oštećenja državna kase.

Smrt fašizmu — Slobda narodu!

Državnin Zavod za socijalnno oscnuranje filijala y Banja Luci
Broj 20536/47

(1—3)

OGLAS

29 novembar je opštedržavnin praznik na koji dan rednicin ne rada, a plaćeni cy kao da ce nalaze na redovnom radu (Čl. 1 Uredbe o plaćanju radnika na dane državnih praznika »Sl. listu« FNRJ broj 41/47).

Radnicin koji ĉe radnti na dan 29 novembra ove godine zbog poseb̄nosti svoga posla (čuvari, aratari, kelneri i drugi) imaju pravo na platu stvarno provedenor vremena na radu odnosno postignutog radnog učinka i pored plate iz predjeđ stava (stvarnin učinak y radu plus redovna nadnica).

Pod pojam radnin treba razumjeti sva lica koja ce nalaze y radnom odnosu ma gdje ce nalazili.

Iz Otsjeka rada GNO-a broj 46264/47

Pn 61/48

Ради бољег у породици моју крсну славу Ст. Ђурђевдан ове године, прослављу у кругу своје породице

Дмитријевић Коста

BIOSKOPI

U vremenu od 1 do 7 decembra og. prikazuje se u kinu »Kozara« film »A. PARHAMENKO«, a od 9 do 14 decembra film »DAVID GURAMIŠVILI«.

Umjetnički rukovodilac filma je poznati režiser tvorac »Zakletve«, Mihail Ćiaureli.. Radnici i umjetnici Tbiliskog filmskog kolektiva stvorili su zrelo umjetničko djelo, koje očigledno pokazuje sinjan napredak ovog najstarijeg nacionalnog kinostudija u Sovjetskom Savezu. Sve umjetničke komponente filma o Guramišvilju obrađene su sa znanjem i ukusom. Radnja je i u cjelini i u detaljima režijski dobro postavljena, muzika je saobražena događajima i izrazitoj nacionalnosti sižea, a dekor, kostimi, tipovi i gluma dosljedno i tačno stvaraju atmosferu i likove XVIII vijeka, u okviru događaja mjesta i ličnosti sa kojima je vezan život darovitog gruzijskog pjesnika i borca Davida Guramišvilija.

Knjižara „GLAS"

NAJNOVIJE KNJIGE:

Lucien Henry: Porijeklo religije Din. 52.—
August Cesarec: Careva kraljevina Din. 91.—
Muratov: Lomonosov Din. 80.—
Susreti sa Staljinom (zbornik) Din. 30.—
O. Dovičo: Među Markosovim partizanima Din. —
Lenin-Staljin: O Oktobarskoj revoluciji Din. 30.—
Kardelj: Zemljoradničko zadružarstvo u planskoj privredi Din. 11.—
Radovan Zogović: Na poprištu

Важно упозорење

Како је јевлено још прије неколико мјесеци, поништавање изгубљених или уни штених докумената и исправа може се вршити **САМО ПРЕКО »СЛУЖБЕНОГ ЛИСТА« НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У САРАЈЕВУ.** Сви огласи те врсте, који би изашли у неком другом листу, **НЕМАЈУ ЗАКОНСКУ МОЋ И ВАЖНОСТ** која је потребна за добијање новог документа (дупликата), било да се ради о **школским сведочанствима, војним исправама, личним легитимацијама, документима за снабдијевање храном и текстилом.** Исто се такви огласи не могу објављивати у службеном листовима изван граница Народне Републике Б. Х. у колико онај који оглас даје живи на терену ове федералне јединице.

Све такве огласе треба слати на адресу:

Администрација »Службеног листа« Сарајево, Правосудна палата.

Свака ријеч огласа стоје 2.- динара, и томе треба придодати још 2.- динара као таксу на тај оглас и још 5.— динара за један примјерак таквог листа у које је оглас уврштен и на темељу кога се једино може добити дупликат. Новац или одговарајући износ у поштанским маркама шаље се унапријед. Стога се позивају сви они који желе прогласити неважећим неки документ да то, пошто добију број од оне установе која им је изгубљено издала само учине по горњим упутствима. Овим се такође обављештавају све набавлачко потрошачке задруге да такве случајеве на шалу у Уредништво »Гласа« као што је то досада било, него да их упозоре на овај оглас.

Из Администрације »Гласа

Osiguranjem života

KORISTITE

Sebi porodici i zajednici

KAKO-OBJAŠNIĆE VAM SVAKI NAŠ ZASTUPNIK

DRŽAVNI OSIGURAVAJUĆI ZAVOD